

April 2010

Sju argument för sänkta arbetsgivaravgifter

företagarna[®]

Förord

Ett framgångsrikt företagande är nyckeln till tillväxt och välstånd. Det är i det privata näringslivet, och genom privata initiativ och beslut, som grunden för ekonomisk tillväxt skapas. Regeringen har sedan den tillträdde mycket konsekvent drivit arbetslinjen. Detta har skett genom främst jobbskatteavdragen, men även höjningen av A-kassan, tydligare rehabiliteringskedja mm kan ses som delar av arbetslinjen. Syftet med arbetslinjen är att göra det mer lönsamt att jobba och därmed öka utbudet av arbetskraft.

Arbetslinjen har varit framgångsrik. Sänkta skatter på arbete är givetvis positivt. Problemet är att regeringen fokuserat på utbudet av arbetskraft – och därmed ”glömt” efterfrågan. Det är i småföretagen som sysselsättningen ökar. Det är småföretagen som sysselsättningsmässigt är ryggraden i svensk ekonomi. Att skapa möjligheter för dessa företag att vilja och kunna växa – det är företagarlinsen.

Den mest prioriterade frågan i företagarlinsen är lägre beskattning av arbetsgivare och egenföretagare. Lönekostnaden är den största kostnadsposten i flertalet företag, och i än högre grad så i den expanderande tjänstesektorn. Regeringen har sänkt den allmänna arbetsgivaravgiften, vilket är bra, men Företagarna anser att det skulle få större effekt med en rejäl sänkning riktad mot småföretagen. Vårt förslag är att sänka avgifterna med 7,5% för alla lönesummor och underlag för egenavgifter upp till 3 mkr per år. Då blir det statsfinansiellt hanterbart, och risken att det ”bara” utmynnar i motsvarande krav i avtalsrörelsen” blir mycket mindre.

Debatten om lägre arbetsgivaravgifter har tagit fart under det senaste året, och inför det kommande valet. Det är en viktig och angelägen debatt. I denna rapport beskrivs och analyseras de studier och den debatt som förts kring effekterna av lägre arbetsgivaravgifter. Som framgår av rapporten är argumenten för lägre arbetsgivaravgifter många och tunga. Vår förhoppning är därmed att den ytterligare ska stimulera till en fortsatt diskussion.

Rapporten är skriven av Nima Sanandaji, VD för Captus med hjälp av Tino Sanandaji, forskare vid University of Chicago. De synpunkter som framförs i rapporten är författarens, och behöver inte överensstämma fullt ut med Företagarnas.

Stockholm i mars 2010

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
Inledning	6
Vad är egentligen arbetsgivaravgiften?	8
Argument 1: Sänkt arbetsgivaravgift kan lyfta sysselsättningen	11
Argument 2: Sänkt arbetsgivaravgift påverkar mer än sysselsättningen	17
Argument 3: På marknader som inte är perfekta kan sänkt arbetsgivaravgift driva jobbutvecklingen	19
Argument 4: Sänkt arbetsgivaravgift kan öka företagandet	22
Argument 5: Sänkt arbetsgivaravgift är ett effektivt sätt att stimulera ekonomin under kristider	24
Argument 6: Riktade sänkningar kan ge större effekter för enskilda grupper	26
Argument 7: Det finns många goda skäl att sänka dolda skatter	28
Slutsatser	31
Referenser rapporter/forskning	33
Övriga referenser	37

Företagarna är Sveriges största företagarorganisation. Vår uppgift är att skapa bättre förutsättningar för företagande i Sverige. Vi företräder närmare 70 000 företagare, vilket ger oss en stor möjlighet att påverka och driva opinion för ett bättre företagarklimat. Dessutom erbjuder vi våra medlemmar unika medlemstjänster och förmåner. Företagarna är en medlemsägd, medlemsstyrd och partipolitiskt obunden intresseorganisation. Vi finns över hela landet med 19 regionkontor och närmare 300 lokala nätverk och mötesplatser.

www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

Sammanfattning

Sänkt arbetsgivaravgift förs ofta fram som ett recept för att få fart på företagandet och jobbskapandet. Den svenska arbetsgivaravgiften är i ett internationellt perspektiv mycket hög. När en arbetsgivare betalar ut 100 kronor i lön till en anställd måste vanligtvis ytterligare drygt 31 kronor betalas in till staten i form av obligatorisk arbetsgivaravgift. Som jämförelse är motsvarande lagstadgade avgifter ca 24 procent av lönen i Finland och 14 procent i Norge. I Danmark betalas ingen arbetsgivaravgift alls. Istället är lönen högre och den anställde svarar för inbetalning av löneskatterna.

Arbetsgivaravgiften har idag avvikit från den roll den från början var tänkt att ha, nämligen en form av försäkring knuten till individen. Det visar sig att mellan 50-60 procent av den inbetalda avgiften inte har någon direkt koppling till förmåner i form av socialförsäkringar utan är en ren skatt.

Företagare och företagargrupper för ofta fram den höga arbetsgivaravgiften som ett av de största hindren mot företagande och jobbskapande. Det politiska förslag som flest företagare nyligen identifierade som mest konstruktivt för det svenska företagsklimatet var exempelvis just en sänkning av arbetsgivaravgiften.

Den sittande alliansregeringen har infört både generella och riktade sänkningar av arbetsgivaravgiften. Förslag på sänkt arbetsgivaravgift förs under den pågående valrörelsen fram såväl inom de fyra borgerliga partierna som inom de tre oppositionspartierna.

Samtidigt finns kritiska röster som menar att sänkt arbetsgivaravgift inte är ett bra sätt att stimulera sysselsättningen. Dit hör forskare, men även den moderata finansministern Anders Borg.

Hur kommer det sig att sänkt arbetsgivaravgift å ena sidan drivs inom samtliga sju riksdagspartier, samtidigt som finansministern är skeptisk till ytterligare sänkningar? Den viktigaste anledningen till att finansministern, liksom vissa forskare, inte prioriterar sänkt avgift är att de menar att sänkningar tenderar att översättas i högre löner. Med det menas att sänkt arbetsgivaravgift har en tendens att på sikt inte översättas i lägre arbetskostnad, utan till att de anställdas löner ökar.

Vissa studier som försöker mäta effekten av förändrade arbetsgivaravgifter finner att sänkningar leder till en ökning av sysselsättningen, medan andra studier inte finner det. Många av studierna observerar en liten positiv påverkan på sysselsättningen, men att den inte är stark nog att kunna säkerställas statistiskt.

Förenklat skulle den arbetsgivare som anställer tre personer och betalar ut arbetsgivaravgift för samma summa kunna anställa fyra personer utan att betala avgiften. I praktiken överdriver dock ett sådant resonemang effekten av sänkt arbetsgivaravgift.

Anledningen är att det utan tvekan finns vetenskapligt stöd för att sänkt arbetsgivaravgift tenderar att vara kopplad till höjda löner, om inte fullt ut så i alla fall delvis. Däremot är det fel att utifrån detta dra slutsatsen att en sänkning inte har några större positiva samhällsekonomiska effekter. Denna rapport lyfter fram sju argument för varför det är samhällsekonomiskt gynnsamt att sänka arbetsgivaravgiften.

Argumenten är uppställda utan inbördes rangordning:

Det första argumentet är att de jobb som skapas genom lägre arbetsgivaravgifter inte försvinner pga höjda löner. Forskningen är inte enig men det finns många studier som visar att det finns en positiv effekt på

sysselsättningen. Det är också viktigt att komma ihåg att höjda löner i sig stimulerar fler till att arbeta. I stor utsträckning får sänkt arbetsgivaravgift således samma effekt som sänkt inkomstskatt.

Det andra argumentet är att lägre arbetsgivaravgifter har många andra positiva övergripande effekter på samhällsekonomin. En minskad sysselsättning i termer av arbetade timmar utgör således endast en del av löneskatternas skadliga effekt på samhällsekonomin. Sänkta skatter, naturligtvis inklusive sänkt arbetsgivaravgift, leder till större skattebaser på många andra sätt. Exempelvis genom att incitamenten till karriärutveckling och utbildning ökar, eller att högre löner premieras i löneavtal före sänkt arbetstid. Att istället försöka stimulera sysselsättningen genom att öka offentliga utgifter kan visa sig kontraproduktivt. För varje extra krona som tas ut i skatt i Sverige för att fördelas eller spenderas till kollektiva nyttigheter, visar flera studier att en till tre kronor förloras i effektivitetsförluster.

Det tredje argumentet är att den svenska arbetsmarknaden delvis inte är en fri marknad, utan kännetecknas av olika typer av institutionella hinder som medför att sänkta arbetsgivaravgifter inte ger en motsvarande ökning av lönerna. Påståendet om att sänkt arbetsgivaravgift översätts i lönehöjningar bygger på antagandet om fria arbetsmarknader. Detta stämmer i stort, men delar av arbetsmarknaden präglas av institutionella hinder. I de fall där det finns sådana hinder, exempelvis i form av fackligt bestämda minimilöner eller bidrag som fungerar som golv för lönen, kan sänkt arbetsgivaravgift vara ett kraftfullt verktyg för att skapa nya jobb. En arbetslös person kan exempelvis vara villig att ta anställning enbart ifall det ger lika hög eller högre disponibel inkomst än det bidrag som personen försörjs genom. En arbetsgivare kan med sänkt arbetsgivaravgift få möjligheten att erbjuda en så hög lön. I detta fall skapas ett nytt jobb. Löntagaren har i detta fall inte incitament att försöka höja lönekostnaden, eftersom arbetstillfället i så fall kommer att försvinna.

Det fjärde argumentet är att en sänkning av egenavgiften, det vill säga den avgift som företagarna betalar för sig själva, stimulerar sysselsättningen genom ökat egenföretagande. Detta visar att det finns starka skäl att sänka egenavgiften även för att få fart på företagandet. Lägre skatter på företagande stimulerar dessutom företagare att anställa.

Det femte argumentet, som övertygade den kända ekonomen John Maynard Keynes för sju årtionden sedan, är att sänkt arbetsgivaravgift kan vara ett bra instrument för att få fart på sysselsättningen och stimulera ekonomin under en lågkonjunktur. En sådan sänkning kommer nämligen öka efterfrågan på arbete då den behövs som mest. Den möjliga negativa effekten i form av höjda löner kommer sannolikt först när konjunkturen har vänt.

Det sjätte argumentet är att sänkning av arbetsgivaravgiften kan riktas till specifika grupper. Den kan utformas så att den får liknande effekt på sysselsättningen som jobbskatteavdraget. Samtidigt finns givetvis risken att riktade sänkningar snedvrider konkurrensen och resursfördelningen i ekonomin. Därför kan riktade sänkningar, som exempelvis gynnar ungdomars inträde i arbetsmarknaden, med fördel följas upp av framtida reformer som innebär sänkningar också för andra grupper.

Det sjunde argumentet är att arbetsgivaravgiften i stor utsträckning är en dold skatt på arbete, som en stor del av allmänheten är omedveten om. Det är ett demokratiskt underskott att en så stor del av beskattningen döljs för medborgarna. För att skapa ett mera transparent och ärligt skattesystem bör arbetsgivaravgiften sänkas, alternativt omvandlas till synliga skatter på arbete.

Inledning

Sänkt arbetsgivaravgift förs ofta fram som ett recept för att få fart på företagande och jobbskapande, åtminstone av företagarna själva. I en opinionsundersökning svarade exempelvis nyligen 46 procent av företagarna/företagsledarna att de skulle anställa fler medarbetare om de fick lägre arbetsgivaravgifter.¹

Nyligen ombads också företagare att i en opinionsundersökning bedöma de olika förslag som politiska partier driver för att få fart på företagandet. Det förslag som störst andel ansåg skulle förbättra det svenska företagsklimatet var en sänkning av arbetsgivaravgiften med 10 procentenheter upp till en lönesumma på 2,5 miljoner kronor. Samma opinionsundersökning visade att de som driver företag har betydligt större förtroende för de styrande Allianspartiernas näringspolitik och lägre förtroende för de tre oppositionspartiernas näringspolitik. Förslaget kring sänkta arbetsgivaravgift, som sågs som viktigt av fler än 60 procent av de tillfrågade företagarna, kom dock inte från något av Allianspartierna utan från Miljöpartiet.²

I själva verket har samtliga tre oppositionspartier lyft fram olika förslag om en sänkning av arbetsgivaravgiften inför den stundande valrörelsen. Vänsterpartiet har exempelvis föreslagit en sänkning av avgiften med fem procentenheter för småföretag³, och socialdemokraterna har i sin skuggbudget föreslagit att arbetsgivaravgiften sänks med en procent generellt och med 2,5 procent för småföretag för att få fart på jobbskapande.⁴ De vill dessutom införa en riktad nedsättning för arbetslösa ungdomar. Oppositionspartierna har dock samtidigt framfört förslag som innebär ökning av avgiften, exempelvis genom att den existerande nedsättningen för ungdomar och äldre avskaffas.⁵

Sänkt arbetsgivaravgift har traditionellt drivits av Allianspartierna. Den sittande borgerliga regeringen gick till val på att sänka arbetsgivaravgiften generellt men även specifikt för ungdomar. Löftet om sänkt avgift var inte minst centralt för Moderaterna under valrörelsen 2006.⁶

Efter valsegern har den borgerliga regeringen genomfört en rad sänkningar av arbetsgivaravgiften. Den generella avgiften har sänkts med en procentenhet.⁷ För ungdomar under 26 år har avgiften halverats.⁸ För personer över 65 år har avgiften sänkts med ungefär två tredjedelar. Dessutom har programmet med nystartsjobb införts, vilket innebär att företag tillfälligt kan anställa personer har varit utanför arbetsmarknaden en längre tid utan att betala arbetsgivaravgift för dem.⁹

1 "Rapport till Den Nya Valfärden om halverad arbetsgivaravgift", Skop, 2009.

2 "Ett år före valet -Så tycker företagarna om partiernas näringspolitik", Företagarna, oktober 2009.

3 Johan Kreicbergs, "Rödgrön företagarpolitik i praktiken", Svenskt Näringsliv, november 2009.

4 "Socialdemokraternas budgetmotion 2009", Socialdemokraterna, 2008-10-07.

5 "Rödgrön företagarpolitik i praktiken", Svenskt Näringsliv, november 2009.

6 "Reinfeldt vill skrota arbetsgivaravgifter för unga", Dagens Nyheter, 2006-08-12.

7 "Satsningar på 16 miljarder kronor för företagande, regelförenklingar och konkurrens", Pressmeddelande från Finansdepartementet, Statsrådsberedningen, Näringsdepartementet, Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet, 2008-09-08.

8 "Lägre arbetsgivaravgift för unga", Dagens Nyheter, 2008-03-19.

9 "Årets viktigaste nyheter för alla småföretagare", Privata Affärer, 2008-01-05.

Idag är dock Alliansen splittrad i frågan om fortsatta sänkningar av arbetsgivaravgiften. Inom samtliga fyra borgerliga partier finns ambitionen att sänka avgiften. Centerpartiet driver exempelvis en ytterligare sänkning med en procentenhet som en av sina viktigaste prioriteringar i budgetförhandlingarna. Partiet bedömer att en sådan sänkning skulle kunna skapa 12 000 nya jobb.¹⁰

Samtidigt finns också kritiker mot sänkt arbetsgivaravgift, åtminstone i form av den Moderata finansministern Anders Borg. Han har kommenterat att Centerpartiets förslagna sänkning i nuläget inte är motiverat.

Anledningen är att finansministern inte anser att sänkt arbetsgivaravgift får tillräckligt stor effekt på arbetslösheten. I en intervju med Dagens Industri uppskattar han att effekten av en sänkning skulle bli kanske enbart ”en fjärdedel av den vi får med ett jobbskatteavdrag”.¹¹

Splittringen inom Alliansen illustreras även av att även grupper inom Moderaterna verkar för sänkt arbetsgivaravgift. Frågan drivs bland annat av den moderata riksdagsledamoten Margareta Cederfelt.¹²

Hur kommer det sig att sänkt arbetsgivaravgift idag drivs av krafter inom samtliga sju riksdagspartier men samtidigt ifrågasätts av flera forskare och av den moderata finansministern? Vilka argument finns för och emot? Och hur ska vi tolka den forskning och de erfarenheter som finns inom frågan?

Denna rapport syftar till att ge en pedagogisk överblick över arbetsgivaravgiften, hur den påverkar företagen och de anställda, samt vilka argument som finns för och emot en sänkning av avgiften.

10 ”Centern vill sänka arbetsgivaravgifterna”, Dagens Nyheter, 2009-08-13.

11 ”Borg nobbar Maud Olofssons sänkta arbetsgivaravgifter”, Dagens Industri, 2009-09-21.

12 ”Motion 2008/09:Sf333 Arbetsgivaravgifter för mindre företag”, Motion till Sveriges Riksdag, 2008-10-02.

Vad är egentligen arbetsgivaravgiften?

Vad är egentligen arbetsgivaravgiften? Frågan är inte alldeles enkel att svara på. Det politiska motivet för avgiftens tillkomst var att den vägen, dvs i praktiken via företagen finansiera olika socialförsäkringar som inkomsttagare kan utnyttja. Exempel på detta är allmän sjuk- och föräldraförsäkring samt ålderspension.

När en arbetsgivare betalar ut 100 kronor i lön till en anställd måste ytterligare 31,42 kronor betalas in till staten i form av arbetsgivaravgift. Undantaget är personer över 65 år för vilka 10,21 kronor betalas in, ungdomar under 26 år för vilka 15,49 kronor betalas in samt personer i nystartsjobb och/eller över 70 år för vilka inga arbetsgivaravgifter betalas in.¹³ Arbetsgivaravgifterna har ökat dramatiskt sedan de infördes år 1960 på en nivå av 3,4 procent (se figur 1).

Till skillnad mot löneskatten är dock arbetsgivaravgiften dold för de anställda på lönebeskedet.¹⁴ Utöver den obligatoriska arbetsgivaravgiften betalar dessutom många arbetsgivare in ytterligare kollektivavtalsbeslutade avgifter till exempelvis anställdas pensionsfonder.

De avtalsenliga avgifternas omfattning varierar beroende på vilka kollektivavtal som gäller på den enskilda arbetsplatsen. Summan av de lagstadgade och avtalade avgifterna är för närvarande ca 39 procent för arbetare och 47 procent för tjänstemän.¹⁵ Även många företag vars anställda inte omfattas av kollektivavtal betalar in pengar till exempelvis individuell tjänstepension.

När arbetsgivaravgiften diskuteras menas dock oftast den lagstadgade obligatoriska avgiften, vilket också är i fokus för denna rapport. Längre fram i rapporten förs också en diskussion om egenavgiften, en variant av arbetsgivaravgift som företagare betalar in i samband med att de betalar ut lön till sig själva. Egenavgiften beräknas på egenföretagarens nettointäkt.

Uppdelningen av arbetsgivaravgiften på olika former av socialförsäkringar visas i tabell 1. I praktiken har avgiften idag avvikit från den roll som den från början var tänkta att ha, nämligen som en form av försäkring knuten till individen. I en granskning som fackföreningen SACO genomfört visas att endast ungefär hälften av den inbetalda avgiften är direkt kopplade till förmåner i form av socialförsäkringar. En rapport som utgivits av Globaliseringsrådet uppskattar att en ännu större del, drygt 60 procent, av avgiften inte har någon koppling till förmåner för individen.¹⁶ En studie från Den Nya Valfärden drar slutsatsen att arbetsgivaravgifterna kan halveras utan att det kommer i konflikt med de avgifter som faktiskt har ett förmånsvärde.¹⁷

¹³ ”Belopp och procent – inkomstår 2009/taxeringsår 2010”, Skatteverket.

¹⁴ Såvida inte arbetsgivarna själva väljer att upplysa sina anställda om avgiften.

¹⁵ Tommy Björk, Björn Lindgren, Ari Hietasalo, Kajsa Lindell, ”Fakta om Löner och arbetstider 2009”, Svenskt Näringsliv, 2009.

¹⁶ Gunnar Du Rietz, ”Selektiva sänkningar av arbetsgivaravgifterna”, Globaliseringsrådet, Utbildningsdepartementet, 2008.

¹⁷ Ulf Jakobsson, Jan Herin och Anders Rydeman ”Ge de arbetslösa en chans”, Den Nya Valfärden, 2006.

Arbetsgivaravgiften kan därmed s till knappt hälften anses motsvara inbetalningar till statliga socialförsäkringssystem och till minst hälften utgöra en ren skatt. En delkomponent, den allmänna löneavgiften, är till fullo att betrakta som en skatt.¹⁸

I figur 2 visas den obligatoriska nivån på arbetsgivaravgiften i olika EU-länder samt för Norge. Nivån på arbetsgivaravgifterna i Sverige är bland de högsta inom EU. De är exempelvis betydligt högre än i Finland där nivån är ca 24 procent, i Norge där den är ca 14 procent och i Danmark där ingen arbetsgivaravgift betalas alls.¹⁹

Givet att arbetsgivaravgiften är så hög som den är i Sverige så är det inte märkligt att företagare ofta för fram den som ett hinder mot tillväxt och utveckling. Så länge inte lönen påverkas driver avgiften nämligen kraftigt upp kostnaden för att anställa någon.

Tabell 1. Fördelning av arbetsgivaravgiften år 2010 (procent)

Ålderspensionsavgift	10,21
Efterlevandepensionsavgift	1,70
Sjukförsäkringsavgift	5,95
Föräldraförsäkringsavgift	2,20
Arbetseskadeavgift	0,68
Arbetsmarknadsavgift	4,65
Allmän löneavgift	6,03
Totalt	31,42

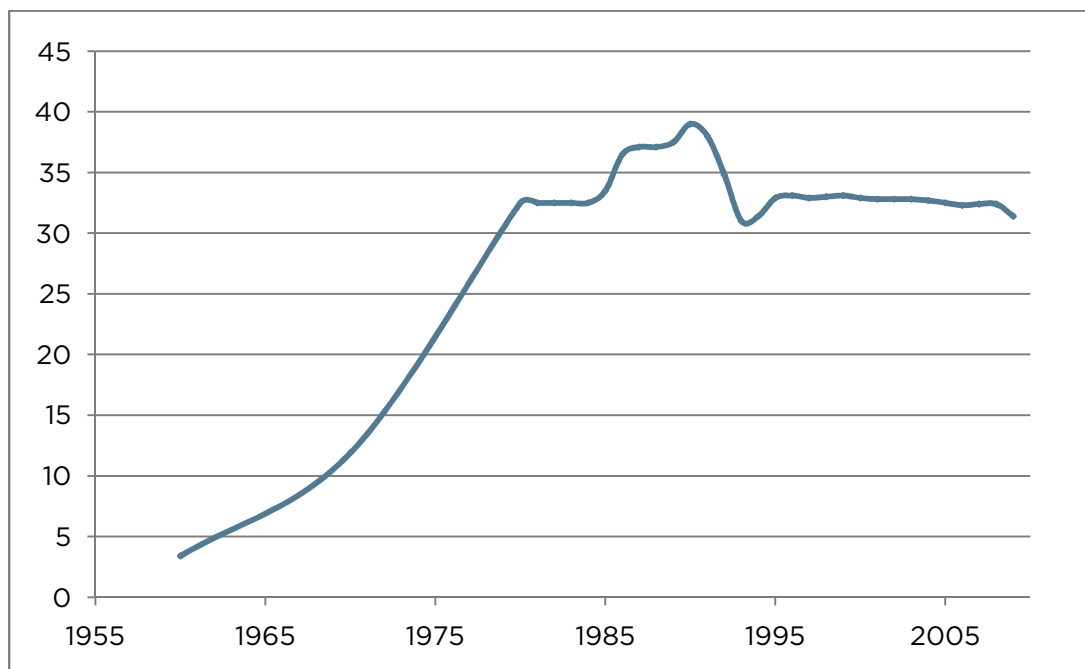
Källa: Skatteverket.²⁰

18 "Mellan golv och tak - avgifterna på arbete", Saco, 2006-12-15.

19 Gunnar Rabe, "Skattelagstiftning – skatter och andra författningar som de lyder den 1 juli 2008", Nordstedts Juridik, 2008.

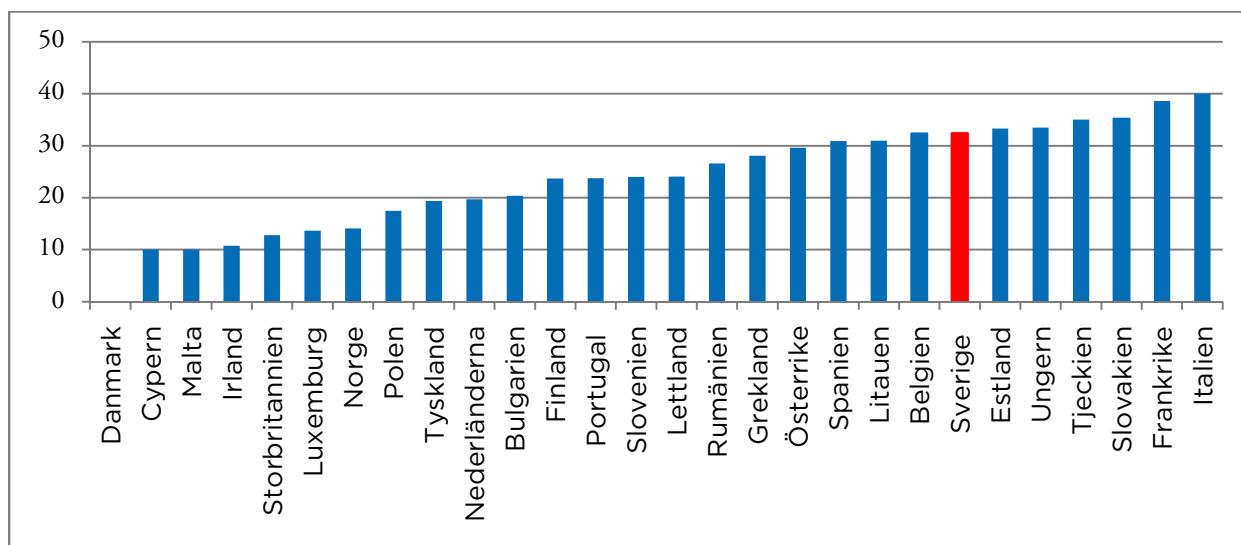
20 "Fakta för arbetsgivare och företag om datum, belopp och procentsatser 2010", Skatteverket, 2009.

Figur 1. Historisk nivå på arbetsgivaravgifter i Sverige (procent)

Källa: Ekonomifakta.se

Figur 2. Arbetsgivaravgifter i EU-länder och Norge år 2008 (procent)

Källa: Gunnar Rabe (2008)

Argument 1: Sänkt arbetsgivaravgift kan lyfta sysselsättningen

Svårsmätt effekt

Det finns en omfattande diskussion men också en betydande tveksamhet till att en sänkt arbetsgivaravgift verkligen leder till ökad sysselsättning. Den uppfattningen bygger i hög grad på en rapport som granskade den regionala nedsättning av arbetsgivaravgiften som infördes i vissa delar av Norrland under 2002.²¹ Denna studie fann inte någon snabbare ökning av sysselsättning bland redan existerande företag än i närliggande regioner. Däremot ledde sänkningen till en viss ökning av sysselsättning genom nyföretagande.

Det är viktigt att notera att denna studie liksom många andra studier av arbetsgivaravgiften inte byggde på ett slumpmässigt urval, utan att sänkningarna genomfördes i en region i Sverige som hade och har särskilt svåra problem med sysselsättningen. I övriga delar av landet kan en sänkning av arbetsgivaravgiften således mycket väl få en större effekt än i Norrland.

Dessutom var sänkningen inte riktad för att öka nyanställningar. Arbetsgivaravgiften sänktes endast på lönesummor under 852 000 kronor/år. Företag med fler än ca tre anställda fick således inga kostnadsänkningar vid nyanställning.

Utöver ovanstående rapport finns det ett antal internationella studier som mäter effekten av förändrade arbetsgivaravgifter, bland annat i Finland, Norge, USA, Belgien, Chile, Columbia och Kanada. Studierna finner generellt sett att när avgifterna sänks så översätts en stor del av sänkningarna till löneökningar. En del av studierna finner att sänkningar leder till en ökning av sysselsättningen, medan andra inte gör det.²²

21 Helge Bennmarker, Erik Mellander och Björn Öckert, "Do regional payroll tax reductions boost employment?" [Labour Economics](#), vol. 16, issue 5, 480-489, 2009.

22 Bertil Holmlund, "[Payroll Taxes and Wage Inflation: The Swedish Experience](#)", *Scandinavian Journal of Economics*, 85, (1), 1-15, 1983.

Peter Bohm och Hans Lind, "Policy evaluation quality: [A quasi-experimental study of regional employment subsidies in Sweden](#)" *Regional Science and Urban Economics*, Vol. 23, 51-65, 1993.

Livio Di Matteo och Michael Shannon, "Payroll Taxation in Canada: An Overview", *Canadian Business Economics* 3, 5-22, 1995.

Peter Ericson och Johan Fall, "Tax Policy and Labour Market", discussion paper, Svenska Nätverket för Europaforskning i ekonomi, 2006.

Jonathan Gruber, "Tax Incidence of Payroll-taxation: Evidence from Chile" *Journal of Labour Economics*, 15(3), 72-101, 1997.

Ossi Korkeamäki och Roope Uusitalo, "Employment and wage effects of a payroll-tax cut – evidence from a regional experiment", VAtt discussion paper 443, 2008. Patricia Anderson och Bruce Meyer, "[The effects of the unemployment insurance payroll tax on wages, employment, claims and denials](#)," *Journal of Public Economics*, vol. 78(1-2), 81-106, 2000.

Maarten Goos och Jozef Konings, "[The Impact of Payroll Tax Reductions on Employment and Wages: A Natural Experiment Using Firm Level Data](#)," *LICOS Discussion Papers* 17807, 2007.

Frode Johansen och Tor Jacob Klette, "Wage and employment effects of payroll taxes and investment subsidies". Dept. of Economics, University of Oslo, memo, 1998.

Kevin Murphy, "The impact of unemployment insurance taxes on wages". *Labour Economics* 14, 457-484, 2007.

Det är vanligt att studierna finner en positiv påverkan på sysselsättningen, som dock inte statistiskt kan säkerställas. Detta tolkas ibland som att studierna har visat att ingen sysselsättningseffekt existerar. I själva verket berör detta i regel studiernas ”power”, alltså möjlighet att hitta säkra statistiska samband. Power är en väletablerad metod för att värdera statistiska analyser. Det finns alltid en sannolikhet att statistiska tester inte finner samband som faktiskt existerar. Ju högre power ett test har, desto mindre är sannolikheten att det misslyckas med att finna existerande samband.

Många av de refererade studierna har på grund av stor osäkerhet inte det power som krävs för att identifiera små men positiva effekter på sysselsättningen. Ett exempel är den finska undersökning som fann att en sänkning av arbetsgivaravgiften med i genomsnitt 4,1 procentenheter ledde till en ökning av sysselsättningen med 1,3 procent, men att denna ökning inte var statistiskt signifikant.²³

En ökning av sysselsättningen med drygt en procent kan tyckas liten, men med tanke på hur svårt det är för staten att över huvud taget skapa sysselsättning i riktiga jobb är det en hög siffra. Det kan också jämföras med att sysselsättningen bara varierar med någon eller några procentenheter över konjunkturen.

En ökning av sysselsättningen med någon eller några procent kan således påverka samhällsekonomin markant, men kan inte alltid påvisas i granskningar när det finns statistisk osäkerhet. Att vi inte exakt kan mäta någonting betyder inte att vi har visat att det inte finns. Kritiker av arbetsgivaravgiftssänkningar tar ibland inte hänsyn till detta när de tolkar forskningen som att sänkningar av arbetsgivaravgiften inte har några positiva effekter på sysselsättningen.

I stor utsträckning samma effekt som sänkt skatt på arbete

Att flera studier finner att en stor del av sänkningarna översätts till löneökningar innebär att reformerna i stor utsträckning bör förväntas få samma effekt som generella sänkningar av skatten på arbete.²⁴ Ifall sänkt arbetsgivaravgift inte skulle påverka sysselsättningen så borde inte heller sänkt inkomstskatt göra det.

Studier på kort och medellång sikt underskattar vanligtvis skatternas effekt på arbetsutbudet. På kort sikt är arbetstiden för de flesta institutionellt styrd, inte något individerna kan påverka märkbart. Det gäller speciellt om de flesta i gruppen redan arbetar heltid. På längre sikt kan dock skatter och arbetsgivaravgiften påverka trögrörliga variabler som influerar arbetstiden för stora grupper.

Ett exempel är att den typiska arbetsveckan på en arbetsplats svår att påverka för en enskild person. Många arbetar antingen ca 40 timmar i veckan eller inte alls. I så fall är det heller inte troligt att några procent mer eller mindre i skatt leder till förändrat beteende. Men om stora grupper i ett land genom skattepolitik

Adriana Kugler och Maurice Kugler, “Effects of Payroll Taxes on Employment and Wages: Evidence from the Colombian Social Security Reform,” SCID Working paper 34, 2002

23 Ossi Korkeamäki och Roope Uusitalo, “Employment and wage effects of a payroll-tax cut – evidence from a regional experiment”, VAtt discussion paper 443, 2008.

24 När sänkta arbetsgivaravgifter helt eller delvis översätts i löneökningar så går en del av denna ökning i kommunal och statlig skatt. Detta kan i praktiken sägas utgöra en skatteväxling. Diskussionen i denna rapport fokuserar inte på denna skatteväxling, utan på den effekt som sänkning av arbetsgivaravgifterna får i termer av löneökningar och/eller att arbetsgivarens kostnad för att anställa minskar.

leds till att välja att arbeta fler (eller färre) timmar kan det räcka för att ändra den typiska arbetsveckan. Högre skatter kan exempelvis leda till att fackföreningar i förhandlingar hellre väljer arbetstidsförkortning än ökad lön, då löneökningen i stor utsträckning skulle gå åt i skatter. Lägre skatter kan å andra sidan leda till att fackföreningarna istället väljer ökad lön före kortare arbetstid; eller rentav driver längre arbetstid för ännu högre lön.

Den genomsnittliga pensionsåldern och inträdet i arbetslivet kan också långsiktigt påverkas av skatternas omfattning. Dessa är faktorer som på sikt får stort genomslag på sysselsättning och antalet arbetade timmar. Andra svärmätta effekter är att ekonomiska incitament leder till förändrade normer för arbete, kring sjukskrivning med mera. Dessutom påverkas drivkraften till entreprenörskap av skatternas omfattning.

I en forskningsgenomgång från 2006 argumenterar Åsa Hansson för att traditionella modeller tenderar att underskatta effekten av skatter på sysselsättningen eftersom de inte modellerar hur arbetstillfällen skapas. Hon skriver: ”Detta är självklart en allvarlig brist och hade exempelvis entreprenörer inkluderats hade sannolikt resultatet mer entydigt påvisat ett negativt samband mellan skatter och sysselsättning. Nya studier visar också entydigt att skatter spelar roll för sysselsättningsnivån och därmed arbetslösheten.”²⁵

Jämförelser mellan länder visar på stark påverkan av skatter

Ett sätt att komma åt den sortens samhälleliga effekter som inte syns i mikrostudier är att komplettera bilden med jämförelser mellan länder över långa tidsperioder. Mikrostudier bygger på att jämföra grupper i samma land. Effekten från skattereformer som sänker alla gruppers skatt ungefär lika mycket är därför omöjliga att fånga med denna metod.

Detsamma gäller i praktiken långsamma förändringar av skattenivåerna över långa perioder. Metoden bygger också på att andra parametrar än skatterna inte förändras under den studerade perioden. Den svenska skattereformen 1990/1991 är exempelvis svår att utvärdera med hjälp av mikrostudier då det sammanföll med en finansmarknadskris.

25 Åsa Hansson, ”Hur påverkar en skatt på arbete utbudet och efterfrågan av arbetskraft?”, Svenskt Näringsliv, September, 2006

Framförallt leder skatter till långsiktiga effekter, som är svåra att fånga i studier som jämför läget några år före och efter en skattereform. Som tidigare nämnt kan skattenivån exempelvis påverka fackföreningarnas tendens att prioritera arbetstidsänkningar (som är obeskattade) eller löneökningar (som beskattas). Denna effekt kan dock ta tid att slå igenom, och är därför svår att fånga in i vanliga mikrostudier. Ett annat exempel är att skattenivån påverkar arbetsnormer. Effekten på arbetsmarknaden av förändrade normer kring arbete och bidrag kan vara stor, men normförändringar sker samtidigt långsamt och vanligtvis över generationer.

Dessa långsiktiga effekter kan dock fångas genom att jämföra olika länder över längre tidsperioder. Studier mellan länder över långa tidsperioder tenderar att visa större effekter av skatter på graden av arbete i samhället än jämförelser över kort tid för enskilda länder.²⁶

En studie som analyserar OECD länderna mellan 1956-2004 har exempelvis funnit att majoriteten av förändringarna i arbetade timmar kan förklaras med utvecklingen av skattesatsen i de olika länderna.²⁷ I en annan studie visas att 10 procentenheters ökning av den samlade skattekillen (definierad som summan av arbetsgivaravgiften, skatten på arbete och konsumtionsskatten) leder till runt två procent lägre sysselsättning bland den arbetsföra befolkningen.²⁸ Det finns också många andra studier som visar att skatter påverkar sysselsättningen.²⁹

Det går att se ett tydligt samband mellan skatterna som andel av BNP och antalet arbetade timmar. I figur 3 visas antal arbetade timmar per person i arbetsför ålder samt skatter som andel av BNP för 28 OECD länder mellan åren 1970-2007.³⁰ Det finns således en negativ korrelation mellan skatter och arbetade timmar. Detta är i sig inte bevis på att skatter orsakar färre arbetade timmar. Förutom att skatter påverkar antal arbetade timmar kan andra faktorer förklara varför skatter och arbetade timmar har en negativ korrelation. Till exempel kan länder med hög skatt också ha andra regleringar som leder till mindre arbete. Skatter tenderar också att öka i takt med att länder blir rikare, samtidigt som arbetad tid sjunker.

Å andra sidan kan sambandet mellan skatter och arbete mellan länder inte heller utan vidare avfärdas. Om det till exempel är så att skatter påverkar arbetstiden men att effekten främst sker på sikt eller för samhället som helhet kommer studier av reformer med en kort tidshorisont eller i en enskild bransch inte att hitta några större effekter.

26 Richard Rogerson, "Market Work, Home Work, and Taxes: A Cross-Country Analysis," *Review of International Economics*, vol. 17(3), 588-601, 08, 2009.

27 Lee Ohanian, Andrea Raffo och Richard Rogerson, "Long-term changes in labor supply and taxes: Evidence from OECD countries, 1956-2004," *Journal of Monetary Economics*, vol. 55(8), 1353-1362, 2008.

28 Stephen Nickell, "Employment and Taxes", CEP Discussion Papers dp0634, Centre for Economic Performance, London School of Economics, 2004.

29 Som exempelvis följande två studier: Stefano Scarpetta, "Assessing the Role of labour Market Policies and Institutional Settings on Unemployment: A Cross-Country Study", *OECD Economic Studies*. S26:43-98, 1996.

Giuseppe Nicoletti och Stefano Scarpetta, "Interactions between Product and Labour Market Regulations: Do They Affect Employment? Evidence from OECD countries", presenterad vid Banco de Portugal konferensen i Labour Market Institutions and Economic Outcomes vid Cascais, 3-4 juni 2001. En mera komplett genomgång finns i Ulf Jakobsson, Jan Herin och Anders Rydeman, "Ge de arbetslösa en chans! Halvera arbetsgivaravgifterna så skapas minst 150 000 nya jobb", *Den Nya Valfärden*, 2006.

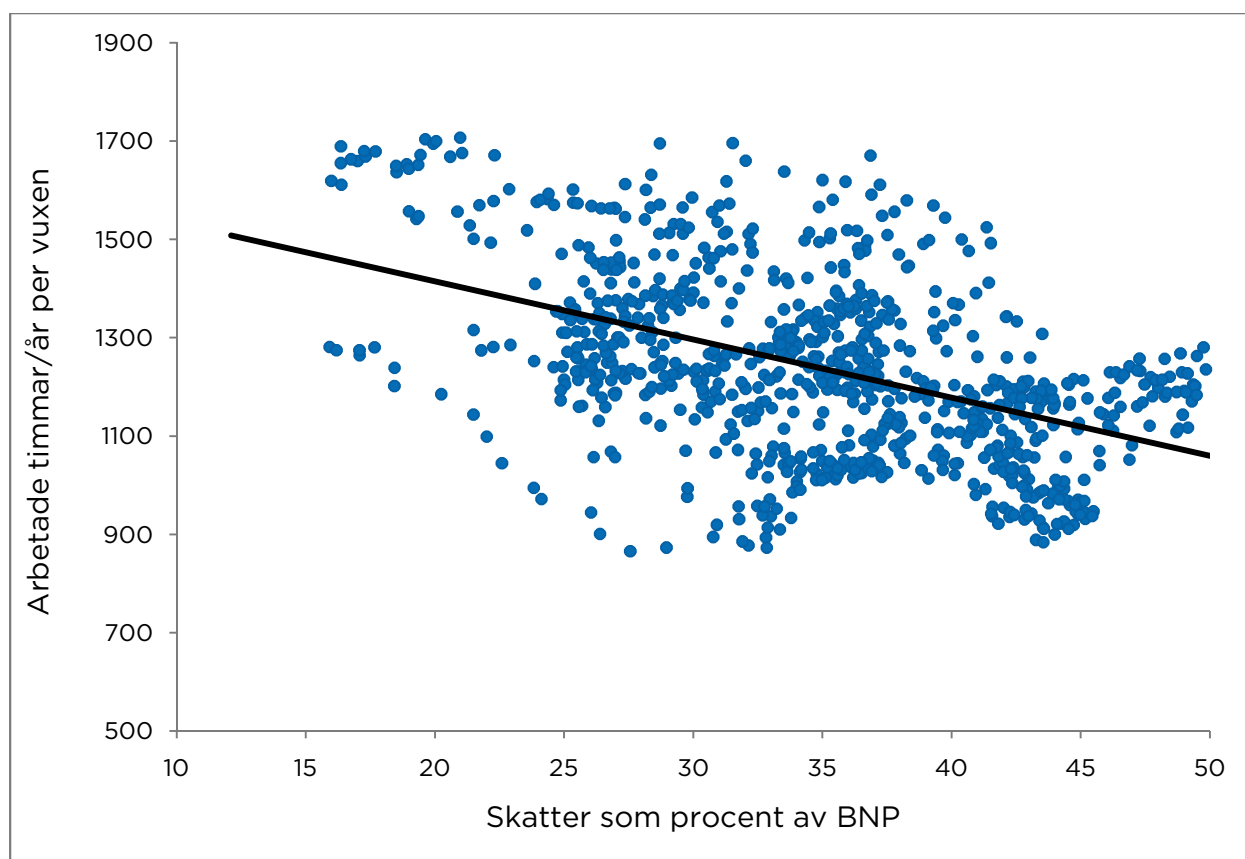
30 Egna beräkningar. Data från OECD.

Den korrelation som finns mellan skatter och arbete för olika länder bör åtminstone ses som ett skäl att vara försiktig med att avfärda skatters påverkan på arbete och sysselsättning. Det är inte alldeles lätt att jämföra länder, men detta ska vägas mot nämnda problem med undersökningar över tid inom enskilda länder.

Som tidigare diskuteras kan det i enskilda länder vara svårt att urskilja långsiktiga effekter av reformer, inte minst då skatteändringarna ofta är små. Därmed kan det vara klokt att se på såväl studier inom enskilda länder likväl som studier mellan olika länder, för att få en mera komplett bild av skatternas effekt på sysselsättningen.

Överlag tycks det som att sänkt arbetsgivaravgift mycket riktigt kan förväntas leda till ökad sysselsättning, huvudsakligen genom långsiktiga mekanismer som uppstår när incitamenten till arbete ökar.

Figur 3. Skatter och arbetade timmar i 28 OECD länder 1970-2007

Källa: Egna beräkningar av data från OECD. Vuxen avser person i arbetsför ålder.

Större sysselsättningseffekter av sänkt arbetsgivaravgift är svåra att påvisa i studier av reformer i enskilda länder. Samtidigt finns mycket forskning som, genom jämförelser mellan olika länder och över längre tidsperioder, visar på tydliga positiva effekter av lägre skatter på sysselsättningen .

Arbetsgivaravgiften kan i stor utsträckning betraktas som en (dold) skatt på arbete. Det är därmed rimligt att sänkt arbetsgivaravgift, liksom övriga sänkningar av skattenivåerna, på sikt får ett stort genomslag på sysselsättningen. Många av de förändringar via vilka sänkta skatter uppmuntrar till ökad sysselsättning tar nämligen tid för att få effekt.

Jobbskatteavdraget uppmuntrar till ökad sysselsättning genom att öka incitamenten till arbete. I den utsträckning som sänkt arbetsgivaravgift leder till höjda löner, stimulerar det på samma sätt fler till att arbeta.

Argument 2: Sänkt arbetsgivaravgift påverkar mer än sysselsättningen

Historiskt sett har skatter, inklusive arbetsgivaravgifter, framför allt utvärderats genom att analysera deras effekter på sysselsättningen eller på arbetade timmar. Detta förenklade synsätt underskattar dock skatternas effekt. Skatter påverkar nämligen skattebasen också på många andra sätt.

Från samhällsekonomisk synpunkt är det mest relevanta måttet skatternas effekt på total beskattningsbar inkomst (ett bredare mått som indirekt inkluderar arbetade timmar och sysselsättning). Elasticiteten för den beskattningsbara inkomsten har både internationellt och för Sveriges del uppskattats vara högre än elasticiteten avseende arbetade timmar.³¹ Skatter, inklusive arbetsgivaravgiften, gör det mer exempelvis lönsamt att arbeta svart och att ägna sig åt skatteplanering och skattefusk.

Inkomstskatten bestraffar i princip allt som höjer en individs inkomster, inklusive valet att delta på arbetsmarknaden, men också valet att jobba övertid, valet att byta till ett bättre jobb, balansen mellan löneförmåner och löneökningar, incitament till utbildning, graden av skattegynnad konsumtion, antal sjukskrivningsdagar och kvaliteten av arbete.

När det kommer till hur skattesänkningar påverkar samhällsekonomin och statskassan är det därför viktigt att analysera effekten på beskattningsbar inkomst, inte endast effekten på arbetsutbudet. Empiriska studier visar också att effekten på beskattningsbar inkomst är avsevärt större än på endast arbetsutbudet. Dessutom finns ytterligare effekter av skatter som är intressanta att studera, exempelvis hur effektivt offentliga medel används.

En studie av Åsa Hansson visar exempelvis att omfattande effektivitetsförluster uppstår vid höga skatter. Detta delvis eftersom höga skatter snedvrider beteendet och minskar incitamenten till produktiv verksamhet och delvis eftersom skatteintäkter i regel brukas till mindre produktiva ändamål än vad pengarna annars hade använts till.

Hansson har funnit att effekten av effektivitetsförluster som uppstår på grund av nya skatter på marginalen kan bli mycket höga i Sverige, eftersom skattenivån redan är så hög. Effektivitetsförlusten av en ytterligare skattekrona kan uppskattas till mellan 2-3 kronor. Varje skattekrona som används till kollektiva nyttigheter leder till att runt en andra krona förloras i effektivitetsförluster. Det innebär att varje ytterligare skattekrona som tas ut bör generera ett samhälligt värde på mellan 2-4 kronor för att det ska vara värt att ta ut kronan i skatt.³²

Denna aspekt borde beaktas vid diskussioner om att olika former av utgiftsökningar skulle kunna stimulera ekonomin bättre än sänkt arbetsgivaravgift. Medan sänkt avgift, liksom andra former av skattesänkningar, både på kort och lång sikt kan stimulera ekonomin, så medför ökade utgifter extra kostnader i form av effektivitetsförluster.

31 Emmanuel Saez, Joel B. Slemrod och Seth H. Giertz, "The Elasticity of Taxable Income with Respect to Marginal Tax Rates: A Critical Review" [NBER Working Papers](#) 15012, 2009.

32 Åsa Hansson, "Vad kostar beskattning – analys av den samhällsekonomiska kostnaden av beskattning", Svenskt Näringsliv, 2009.

Bertil Holmlund och Martin Söderström har studerat hur förändringar av skatterna efter skattereformen i början av 1990-talet påverkade svenskarnas beteende under perioden 1991-2002. De fann att sänkningen av skatterna stimulerade den ekonomiska aktiviteten och därmed utökade skattebasen. Forskarna drog vidare slutsatsen att en sänkning av den högsta marginalskatten med fem procentenheter därmed enbart skulle leda till marginell minskning, eller rentav en ökning, av skatteintäkterna.³³ Marin Ljunge och Kelly Ragan visade samma sak i en annan studie.³⁴

Dessa studier visar att de högsta marginalskatterna idag är så höga att vi även givet mycket försiktiga antaganden om skatternas effekter har skäl att tro att vissa skatter gör mer skada än nytta, också för statsfinanserna.

Argumenten kring hur skatter påverkar annat än sysselsättning och arbetade timmar har i regel förts fram vad gäller de statliga inkomstskatterna. Vi bör dock inte glömma att argumentet är precis lika giltigt för arbetsgivaravgiften, som huvudsakligen är en inkomstskatt och påverkar skattekillen långt mer än exempelvis den statliga inkomstskatten. Anledningen är att arbetsgivaravgiften är en skatt som betalas av närmast alla som arbetar.

En sänkning av arbetsgivaravgiften skulle reducera de mycket höga marginalskatterna i Sverige, vilket skulle gynna samhällsekonomin och bredda skattebasen.

Att höga skatter kan minska sysselsättningen och antalet arbetade timmar är bara en aspekt av skatternas negativa effekt på samhällsekonomin. Skatter på arbete bestraffar i stort sett allt som har att göra med arbete och leder exempelvis till lägre incitament till utbildning och karriärutveckling, till ökad skatteplanering och skattefusk och till att förhållandet mellan löneökningar och löneförmåner snedvrids.

Höga skatter kan också leda till omfattande effektivitetsförluster. Varje ny skattekrona som tas ut och omfördelas eller spenderas på offentliga nyttigheter har uppskattats leda till en effektivitetsförlust på 1-3 kronor. Denna aspekt är viktig att beakta vid jämförelse av kostnaden för att stimulera ekonomin genom ökade utgifter som alternativ till sänkt arbetsgivaravgift.

Studier har också visat att en sänkning av de högsta marginalskatterna förväntas stimulera ekonomin så mycket att bara marginellt mindre, eller rentav mera, skatt betalas in efter en sänkning. Arbetsgivaravgiften är i huvudsak en skatt på arbete. En sänkning av avgiften vore ett bra sätt att minska de höga marginalskatterna i Sverige.

33 Bertil Holmlund och Martin Söderström, "Estimating income responses to tax changes: a dynamic panel data approach", CESifo working paper no. 2121, oktober 2007.

34 Martin Ljunge och Kelly Ragan, "Labor Supply and the Tax Reform of the Century", working paper, Handelshögskolan i Stockholm, 2007.

Argument 3: På marknader som inte är perfekta kan sänkt arbetsgivaravgift driva jobbutvecklingen

På en arbetsmarknad som präglas av full konkurrens är det irrelevant om en arbetsgivaravgift³⁵ läggs på företagen eller om en löneskatt läggs på löntagarna. En sänkning av arbetsgivaravgiften på en perfekt marknad kommer att översättas i höjda löner och öka belöningen för arbete på samma sätt som en sänkning av löneskatten.

Arbetsmarknaden är dock inte alltid präglad av full konkurrens och jämvikt. Det är ett faktum som påverkar vilken effekt som en sänkt arbetsgivaravgift skulle få i praktiken.

Ett avsteg från den fria arbetsmarknaden är existensen av minimilöner.. Sverige har visserligen inte lagstadgade minimilöner, men de framförhandlade och i kollektivavtalen angivna minimilönerna tillhör världens högsta.³⁶ Sverige har därmed en de facto minimilön. En annan typ av minimilön kan bero på ersättningsnivåerna i socialförsäkringar som gör arbete under en viss lönenivå olönsam för den enskilde. Både minimilöner och bidrag verkar som ett golv under vilket lönen inte kan sättas. Arbete med lägre värdering än minimilön blir inte utfört. Minimilöner kan därigenom skapa arbetslöshet.

På marknader där liknande former av institutionella hinder leder till att utbud och efterfrågan av arbete inte möts kan en sänkning av arbetsgivaravgiften förväntas få en direkt ökande effekt på sysselsättningen. Givet att den effektiva minimilönen inte ökar i motsvarande mån som arbetsgivaravgiften sänks, så kommer nämligen kostnaden för arbete att minska, vilket driver på efterfrågan.³⁷

Studier av ändringar av arbetsgivaravgifter som är gjorda vid bindande minimilöner tenderar att påvisa starkare effekter på sysselsättningen än generella sänkningar. En studie kring ändrade arbetsgivaravgifter i Columbia har exempelvis funnit en stark effekt på sysselsättningen. Det visade sig att för varje tio procentenheter som arbetsgivaravgifterna ökade, så minskade sysselsättningen med fyra procentenheter. Forskarna som utförde studien drog slutsatsen att den stora effekten berodde på just institutionella hinder, i form av minimilöner.³⁸ Liknande slutsatser har också dragits från en studie i Belgien.³⁹

Huruvida den effektiva minimilönen påverkas av arbetsgivaravgifterna (eller inte) är en delvis öppen fråga. Om den effektiva minimilönen beror på att sociala ersättningar gör arbete under ett visst golv olönsamt kommer en sänkning av arbetsgivaravgiften inte att påverka minimilönen. Sänkt arbetsgivaravgift är i så fall ett effektivt medel för att öka sysselsättningen.

Om däremot minimilönen är framförhandlad i kollektivavtalen är frågeställningen mera komplex. Det är möjligt att fackföreningar skulle svara på sänkt arbetsgivaravgift genom att höja lönekraven lika mycket för

35 Arbetsgivaravgift syftar här, liksom övrigt i rapporten, till skattedelen av avgiften.

36 Per Skedinger, "[The Design and Effects of Collectively Agreed Minimum Wages. Evidence from Sweden](#)", IFN Working Paper No. 700, 2007.

37 Christopher Pissarides, "[The impact of employment tax cuts on unemployment and wages; The role of unemployment benefits and tax structure](#)," *European Economic Review*, Elsevier, vol. 42(1), 155-183, 1998.

38 Adriana Kugler och Maurice Kugler, "Effects of Payroll Taxes on Employment and Wages: Evidence from the Colombian Social Security Reform," SCID Working paper 34, 2002

39 Maarten Goos och Jozef Konings, "The Impact of Payroll Tax Reductions on Employment and Wages: A Natural Experiment Using Firm Level Data", LICOS Discussion Papers 17807, 2007.

alla, inklusive lägstalönerna. Men det är också möjligt att den lägsta lönen är satt för att uppnå en viss levnadsstandard för medlemmarna med lägst inkomst. I så fall är det möjligt att facken inte ökar lägstalönerna fullt i takt med att arbetsgivaravgiften sänks, inte minst då återhållsamhet i denna situation minskar arbetslösheten.

Ett exempel är en person som får 10 000 kronor i bidrag varje månad. Säg för enkelhetens skull att detta motsvarar 15 000 kronor i lön före kommunalskatt och 20 000 kronor i lönekostnad inklusive arbetsgivaravgift. Individens hellre vilja arbeta än leva på bidrag så länge lönen efter skatt är minst lika mycket hög som bidraget, men inte annars.

Om arbetsgivaren är beredd att betala 18 000 kronor i månaden för denna arbetare, men inte 20 000, så kommer individen i en situation med 33,3 % arbetsgivaravgift inte att arbeta. Disponibel inkomst kommer då nämligen bara att motsvara drygt 9 000 kronor i månaden.

Om arbetsgivaravgiften sänks till 20 procent så kommer arbetsgivaren vara villig att erbjuda en lön som ger en disponibel inkomst strax över bidragsnivån, och ett jobb kommer att skapas. Räkneexemplet illustreras i tabell 2.

Är det säkert att effekten på sikt åts upp av högre lön? Inte alls. Lönekravet bestäms här av bidraget, som sätter ett minimum. Detta påverkas inte av arbetsgivaravgiften. Löntagaren har inte incitament att försöka höja lönekostnaden över 18 000 kronor i månaden, om hon eller han är medveten om att i så fall förlora jobbet.

Detta exempel gällde en låginkomsttagare. Om arbetsgivarens villighet att betala i stället var dubbelt så hög, 36 000 kronor i månaden, så skulle lönen ha motsvarat drygt 27 000 kronor i månaden med en arbetsgivaravgift på 33,3%. Låt oss anta att hela förändringen av arbetsgivaravgiften på sikt översätts till löneökning i exemplet.

En sänkt arbetsgivaravgift till 20% skulle då på sikt leda till en löneökning till 30 000 kronor i månaden, och inte skapa nya jobb. Däremot skulle löneökningen öka incitamentet till utbildning och karriärutveckling.

Detta exempel illustrerar hur sänkt arbetsgivaravgift har potentialen att öka sysselsättningen när marknaden inte är perfekt, för personer som står mellan valet att arbeta och leva på bidrag.

Tabell 2. Räkneexempel: Hur sänkt arbetsgivaravgift kan leda till att jobb skapas

	Disponibel inkomst från bidrag (kronor)	Lönekostnad som arbetsgivaren kan erbjuda (kronor)	Disponibel inkomst efter arbetsgivaravgift och skatt (kronor) ⁴⁰	Resultat
Arbetsgivaravgiften är 33,3 %	10 000	18 000	9 068	Det lönar sig inte att arbeta
Arbetsgivaravgiften sänks till 20 %	10 000	18 000	10 050	Det lönar sig att arbeta

På perfekta arbetsmarknader, som präglas av full konkurrens och jämvikt, så kommer sänkt arbetsgivaravgift att översättas i höjda löner. Sänkningen får därmed i praktiken samma effekt som sänkt skatt på arbete.

I verkligheten är dock marknaderna inte perfekta. Mycket pekar på att det i Sverige finns minimilöner, som dessutom tillhör de högsta i världen. Dessa minimilöner uppstår delvis genom att ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna sätter ett golv under vilken få är villiga att arbeta. De uppstår också delvis genom fackliga krav.

Ifall de effektiva minimilönerna inte ökar i samma utsträckning som arbetsgivaravgiften sänks så kommer sänkningen inte, eller bara delvis, att motsvaras av ökade löner. Därmed kan sänkt arbetsgivaravgift direkt sänka kostnaden för och driva upp efterfrågan på arbete.

40 För enkelhetens skull antas i exemplet att arbetsgivaravgiften och löneskatten båda är på 33%. Disponibel inkomst innan sänkning: $18\,000 / 1,33 = 13\,534$ kronor efter att arbetsgivaravgiften har dragits. $13\,534 * 0,67 = 9\,068$ kronor. Disponibel inkomst efter sänkning av arbetsgivaravgiften till 20 procent: $18\,000 / 1,2 = 15\,000$ kronor efter att arbetsgivaravgiften har dragits. $15\,000 * 0,67 = 10\,050$ kronor.

Argument 4: Sänkt arbetsgivaravgift ökar företagandet

Företagare har en unik roll i ekonomin, eftersom de skapar jobb såväl åt sig själva som åt andra. Studier i både USA och Sverige har samtidigt visat att sannolikheten att bli företagare (egenföretagare) ökar om marginals-katten är lägre och skattesystemet mindre progressivt.^{41,42}

En svensk studie har visat att skatterna på arbete inte påverkar benägenheten till egenföretagande, medan arbetsgivaravgiften gör det. En förklaring kan vara att också personer som står utanför arbetsmarknaden påverkas av inkomstskatter, medan enbart de som är yrkesaktiva betalar arbetsgivaravgift.⁴³

En internationell studie har samtidigt funnit att låga arbetsgivaravgifter i olika länder sammanfaller med högre globala direktinvesteringar i landet. Låga arbetsgivaravgifter visar sig dessutom ha ännu starkare koppling till direktinvesteringar än låga bolagsskatter.⁴⁴ Denna korrelation bör dock inte ses som ett automatiskt bevis på arbetsgivaravgifternas effekt. En alternativ förklaring kan vara att länder med låga arbetsgivaravgifter tenderar att av andra skäl vara mera attraktiva för direktinvesteringar.

Lika intressant är att egenföretagares sannolikhet att *anställa andra* tycks öka märkbart om marginals-katten på företagare sänks. En amerikansk studie har funnit att när företagares marginals-katt sänks, så att de får behålla tio procent mer på marginalen, ökar sannolikheten att de anställer medarbetare med runt tolv procent.⁴⁵ Detta stämmer väl överens med undersökningar av Företagarna som pekar på att det vanligaste svaret på hur företagen skulle utnyttja lägre arbetsgivaravgifter, är att öka antalet anställda. En sänkning av egenavgiften/arbetsgivaravgiften för företagare kan därmed komma att leda till nyanställningar i existerande småföretag.

Det är viktigt att hålla i minnet att inte bara nivån på egenavgiften utan också arbetsgivaravgiften påverkar företagares egen inkomst. Anledningen är att företagare som äger aktiebolag och tar ut lön i eget bolag betalar arbetsgivaravgift i samband med detta. Det är också viktigt att notera att de höga avgifterna leder till att de effektiva skattekilarna för entreprenörer kan pressas upp till uppemot 67 procent, vilket visas i tabell 3.

Tabell 3. Räkneexempel: Högsta effektiva marginals-katt för företagare som betalar arbetsgivaravgift på egen lön

Inkomst innan arbetsgivaravgift och	Arbetsgivaravgift	Lön	Löneskatt (antaget högsta marginal-	Kvar efter arbetsgivaravgift och löneskatt	Total effektiv marginals-katt (summa arbetsgivar-
-------------------------------------	-------------------	-----	-------------------------------------	--	---

41 William Gentry och Glenn Hubbard, "[Tax Policy and Entrepreneurial Entry](#)," [American Economic Review](#), vol. 90(2), 283-287, 2000.

42 Åsa Hansson, "[Income taxes and the probability to become self-employed: The case of Sweden](#)," [Ratio Working Papers](#) 122, 2008.

43 Mikael Stenkula, "Taxation and Entrepreneurship in a Welfare State", IFN Working Paper No. 800, 2009.

44 Roberta De Santis och Claudio Vicarelli, "The Determinants of FDI Inflows in Europe: The Role of the Institutional Context and Italy's Relative Position", *Rivista di Politica Economica SIPI-Confindustria*, Rome, 2007.

45 Robert Carroll, Douglas Holtz-Eakin, Mark Rider och Harvey S. Rosen. "Income Taxes And Entrepreneurs' Use Of Labor," *Journal of Labor Economics*, v18(2), 324-351, 2000.

löneskatt			skatt på 56,7 procent)		avgift och löneskatt som andel av inkomst innan skatter)
131,42 kr	31,42 kr	100 kr	56,7 kr	43,3 kr	67,05 procent

Exemplet baseras på en företagare som äger aktiebolag och tar ut lön i eget bolag. För andra grupper av företagare betalas egenavgifter in, vilka är något lägre (29,71 procent) än arbetsgivaravgifter, men å andra sidan beräknas på företagets nettointäkt och inte på uttagen lön. Ifall ovanstående exempel beräknas på nivån av egenavgifter snarare än arbetsgivaravgifter så minskar den effektiva marginalskatten något, till 66,62 procent.

Egenföretagare spelar en oerhört viktig roll för jobbskapande, genom att skapa sysselsättning för såväl sig själva som sina anställda. Sänkt egenavgift har visat sig stimulera sysselsättningen genom att öka egenföretagandet.

Detta visar att det kan finnas fördelar med att sänka arbetsgivaravgiften (inklusive egenavgiften) som till skillnad mot inkomstskatter bara betalas av de som faktiskt arbetar.

En aspekt av sänkt egenavgift som ibland glöms i den svenska debatten är att lägre marginalskatter på företagande dessutom stimulerar företagare att anställa andra. Sänkt egenavgift kan därmed komma att öka företagandet och företagarnas vilja att anställa.

Argument 5: Sänkt arbetsgivaravgift är ett effektivt sätt att stimulera ekonomin under kristider

Sänkta arbetsgivaravgifter kan som diskuterats ovan, helt eller delvis, övervältras i löneökningar. Detta gäller dock framförallt på marknader präglade av full konkurrens som snabbt når jämvikt. En sänkning av arbetsgivaravgiften kan med fördel genomföras när ekonomin befinner sig i en konjunkturedgång.

I detta fall kommer inte sänkningen automatiskt att översättas i löneökningar på kort sikt. Istället är det sannolika utfallet att sänkningen i stor utsträckning stimulerar ekonomin genom att förbättra företagens ekonomi. Den ökade arbetslöshet som följer i spåren av nedgången skulle samtidigt dämpas, då kostnaden att anställa reduceras vilket ökar efterfrågan på arbete.

Först på något längre sikt skulle sänkningen sannolikt leda till högre löner. Det beror delvis på att arbetstagare och fackföreningar inte kommer att försöka öka lönerna under en djup kris även om det i princip aldrig tycks kunna bli fråga om lönesänkningar. Men det beror även på att det vanligtvis tar viss tid för lönerna att förändras som respons på en ändrad arbetsgivaravgift.

En sänkning av arbetsgivaravgifterna under kristider kan därmed ha en dubbel roll: dels som ett direkt sätt att driva upp efterfrågan på arbete just när det behövs som mest, dels som en långsiktig strukturell förändring av skattetrycket.

Idén att sänkta arbetsgivaravgifter kan vara ett bra sätt att stimulera ekonomin under kristid är långtifrån ny. Redan år 1942 skrev den kända ekonomen John Maynard Keynes att han hade övergått till idén att förändra arbetsgivaravgiften för att möta konjunkturförändringar:

”Sett till arbetstagarna är en minskning av arbetsgivaravgiften mera sannolik att leda till ökad konsumtion jämfört med vad en minskning av inkomstskatten skulle, och är fri från kritiken att en sänkning skulle gynna de rika klasserna disproportionerligt. Samtidigt leder sänkningen för arbetsgivarna till en mildring av kostnaden för produktion, som kommer att vara ovanligt hjälpsfull under svåra tider.”⁴⁶

En ytterligare fördel med sänkt arbetsgivaravgift är att det kan genomföras snabbt och får omedelbar effekt på ekonomin. Beslut om att stimulera ekonomin genom olika former av utgiftsökningar tenderar å andra sidan ofta att implementeras flera månader eller år efter att de har tagits. När utgiftsökningarna sedan faktiskt får effekt kan nyttan med stimulansåtgärder därför ha minskat betydligt jämfört med när beslutet faktiskt togs.

46 Bloggen Thinkmarkets, som skrivs av ekonomer vid New York University, lyfte fram detta genom att citera ett brev som Keynes skickade till ekonomen Meade 1942. Se bloggposten ”Keynes Supported Counter-Cyclical Payroll Tax Reductions” från 2009-02-06. Det aktuella blogginlägget återfinns på <http://thinkmarkets.wordpress.com/2009/02/06/keynes-supported-payroll-tax-reductions/>. Inlägget fanns kvar när denna rapport författare kontrollerade detta 2010-01-01.

Idén om att sänka arbetsgivaravgifter kan vara bra att genomföra under kristid övertygade den kända ekonomen John Maynard Keynes redan under början av 1940-talet.

Om avgiften sänks när ekonomin har gått in i en nedgång så kommer sänkningen sannolikt inte att på kort sikt översättas till löneökningar. Den effekten kommer först när krisen är över. Istället kommer sänkningen att ha en positiv effekt på efterfrågan av arbete då det behövs som mest.

Beslut om sänkt arbetsgivaravgift kan dessutom genomföras snabbt och få närmast omedelbar stimulerande effekt. Beslut om att stimulera ekonomin genom olika former av utgiftsökningar kan å andra sidan ibland implementeras i ekonomin först månader eller år efter att besluten har tagits, när behovet av konjunkturåtgärder inte längre är lika stort.

Argument 6: Riktade sänkningar kan få större effekt för enskilda grupper

Många av de förslag kring sänkta arbetsgivaravgifter som framförs, och har genomförts, gäller riktade sänkningar. Nyligen har exempelvis den moderata riksdagsledamoten Tomas Tobé föreslagit att ”generationsjobb” borde övervägas, där reducerad arbetsgivaravgift införs för personer under 30 år som får hjälp av en mentor att komma in i arbetsmarknaden.⁴⁷

Anledningen är att vissa grupper, som ungdomar och personer med invandrabakgrund, upplever extra stora svårigheter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Riktade sänkningar för dessa grupper har inte samma effekt på löneökningar som generella sänkningar på arbetsmarknaden skulle få.

Därmed kan sänkt arbetsgivaravgift få en mera omedelbar, och synlig, effekt för en viss eller vissa grupper av anställda. Arbetsgivaravgiften kan även sänkas för exempelvis mindre företagare för att stimulera jobbskapande bland dessa företag.

Ekonomen Gunnar Du Rietz har i en rapport för Globaliseringsrådet föreslagit riktade sänkningar av arbetsgivaravgiften som ett lämpligt sätt att stimulera

efterfrågan på arbete.⁴⁸

Sänkningar av arbetsgivaravgifterna kan också, liksom jobbskatteavdraget, utformas för att framförallt gynna låginkomsttagare för att stimulera övergång från arbete till bidrag.

Det bör anmärkas att riktade sänkningar inte är oproblematiske. Inte minst eftersom det missgynnar vissa grupper av arbetstagare och/eller arbetsgivare som inte får ta del av sänkningarna. Riktade sänkningar kan därmed sägas ”snedvridda” ekonomin.

Om en sänkning av avgiften utformas som jobbskatteavdraget kan den samtidigt (liksom jobbskatteavdraget) leda till att incitamenten till löneökning och utbildning minskar, då den relativa inkomsten efter skatt ökar för låginkomsttagare jämfört med medel- och höginkomsttagare.

Ett sätt att balansera för- och nackdelarna med riktade sänkningar är att följa upp de riktade sänkningarna med framtida reformer som innebär generella sänkningar. Därmed blir det möjligt att exempelvis öka arbetsmarknadsdeltagandet för en grupp som upplever hög utanförskap från arbetsmarknaden, utan att snedvridande effekter permanentas.

Det finns samtidigt praktiska problem som bottnar i det strukturella faktum att inkomstskatten beräknas i efterhand och på årsbasis, medan arbetsgivaravgiften är en slags definitiv källskatt på månadsbasis. En rad

47 ”Höga skatter stoppar nya företag”, Svenska Dagbladet, 2009-11-28.

48 Gunnar Du Rietz, ”Selektiva sänkningar av arbetsgivaravgifterna”, Globaliseringsrådet, Utbildningsdepartementet, 2008.

väsentliga frågor, såsom gränsdragningar, kontroll och administrativa omständigheter behöver utredas närmare.

Ett sådant arbete behöver ha sikte på att undersöka möjligheterna att utforma ett system som i slutänden kan få positiva effekter, givet att snedvridningsproblem ska minimeras och givet att regelbördan inte får öka.

Sänkning av arbetsgivaravgiften kan utformas för att gynna specifika grupper av anställda eller företagare. Därmed kan exempelvis sysselsättningen bland ungdomar eller invandrare stimuleras.

Sänkt arbetsgivaravgift kan även, liksom jobbskatteavdraget, utformas för att framförallt gynna låginkomsttagare och därmed uppmuntra till en övergång från bidrag till arbete.

Riktade sänkningar medför samtidigt snedvridningar genom att exempelvis gynna en grupp av företagare men inte en annan. Därför kan riktade sänkningar med fördel följas upp av generella sänkningar.

Argument 7: Det finns många goda skäl att sänka dolda skatter

Vid sidan av Danmark är Sverige det land som har det högsta skattetrycket. De totala skatteintäkterna uppgick år 2008 till 47 procent av Sveriges BNP.⁴⁹ Det är en kraftig ökning jämfört med mitten av 1900-talet, då skattetrycket var runt 20 procent av BNP.

De direkta, synliga, skatterna har dock varit relativt oförändrade under denna period. Under början av 1950-talet steg de synliga skatterna till ca 15 procent av BNP, och är idag enbart några procentenheter högre.⁵⁰ Anledningen till att det totala skattetrycket mer än fördubblats sedan mitten av 1900-talet är istället den mycket kraftiga ökningen av osynliga skatter. Med osynliga skatter menas bland annat konsumtionsskatter, som till skillnad mot inkomstskatt och kapitalinkomstskatt inte är direkt kopplade på inkomst och inte redovisas på lönebeskedet. Det finns även osynliga skatter på arbete.

Som illustreras i figur 4 har dessutom de osynliga skatterna legat stabila under senare år, samtidigt som de synliga skatterna har sänkts.⁵¹ En sannolik förklaring kan vara att just det faktum att de osynliga skatterna döljs för allmänheten gör att ett politiskt tryck på att sänka skatterna inte uppstår.

Den viktigaste osynliga skatten på arbete är just arbetsgivaravgiften, som år 2008 inbringade 404 miljarder kronor i offentliga intäkter. Dessutom finns egenavgiften som inbringade 13 miljarder kronor samt den särskilda löneskatten som inbringade 32 miljarder kronor. Som jämförelse inbringade mervärdesskatten (momsen) och övriga dolda skatter på konsumtion sammanlagt 420 miljarder kronor i skatteintäkter.

Om man räknar bort avgifter till premiepensionssystemet samt nedsättningar från dessa skatteintäkter så uppgick summan av osynliga skatter på arbete till 411 miljarder kronor år 2008, nästan lika högt som de 497 miljarder kronor som betalades in i synliga skatter på arbete.⁵²

Som diskuterats tidigare i denna rapport så uppgår ca 50-60 procent av arbetsgivaravgiften till ren skatt, eftersom denna del inte har någon direkt koppling till förmåner för arbetstagarna.

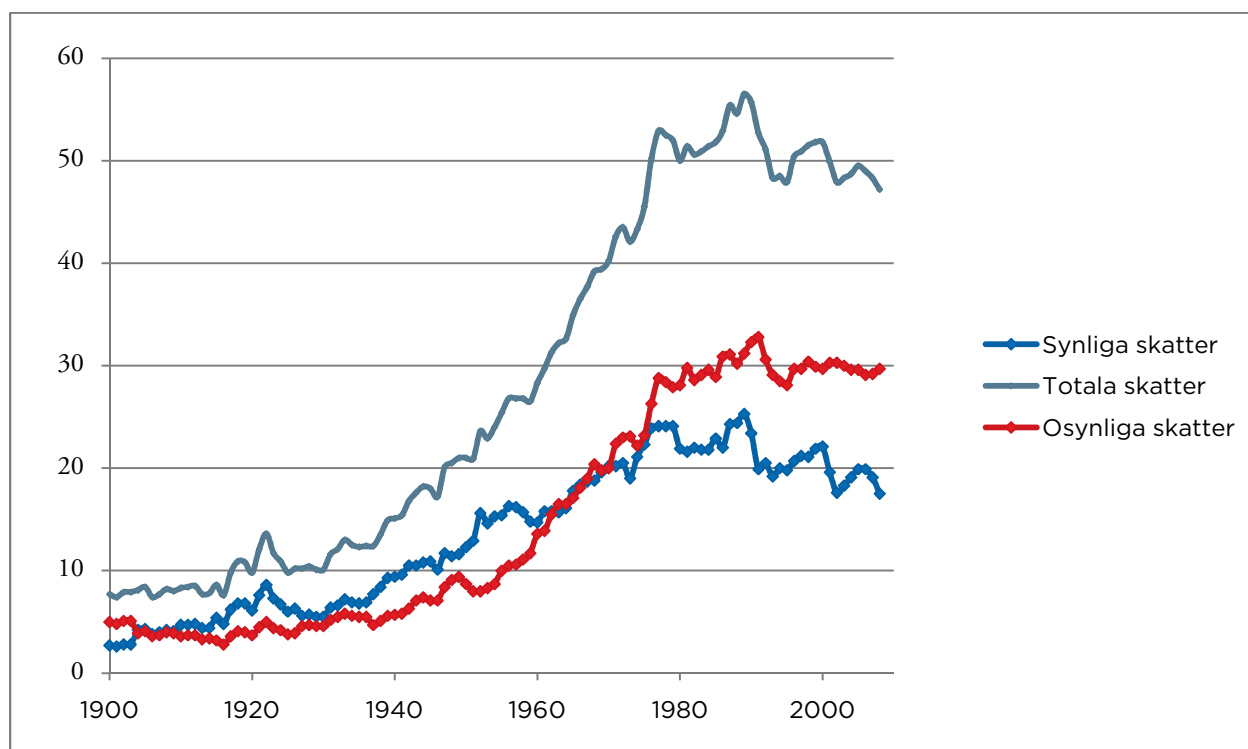
49 "OECD Revenue Statistics 2008", OECD, 2009.

50 "Synliga och osynliga skatter", Ekonomifakta.se, data inhämtades 2009-11-28.

51 Omfattningen av osynliga skatter har beräknats genom att subtrahera synliga från totala skatter. Källa: "Synliga och osynliga skatter", Ekonomifakta.se, data inhämtades 2009-11-28.

52 "Varifrån kommer skatterna?", Ekonomifakta.se, data inhämtades 2009-11-28.

Figur 4. Synliga och osynliga skatter i Sverige som andel av BNP (%)

Källa: Ekonomifakta.se och egna beräkningar

Resterande del av den lagstadgade arbetsgivaravgiften utgör en form av obligatorisk inbetalning till statlig socialförsäkring, vilket i praktiken får mycket liknande effekter som skatter och som också betalas in till skatteverket.

Arbetsgivaravgiften kan därmed i stor utsträckning betraktas som en dold skatt på arbete. Det har visats att svenska allmänheten inte känner till detta. I en opinionsundersökning underskattade allmänheten skattebördan på en vanlig arbetare med upp till 20 procentenheter. Anledningen var i stor utsträckning att knappt en fjärdedel insåg att arbetsgivaravgiften faktiskt främst är en börda på löntagaren.⁵³

En viktig förklaring till framväxten av ett ovanligt högt skattetryck i Sverige berör att arbetsgivaravgiften har ökat med en faktor tio från tre procent år 1960 till 31 procent idag.⁵⁴ Allmänhetens kunskap om denna osynliga skatt är samtidigt mycket bristfällig, varför många kraftigt underskattar det totala skattetrycket i Sverige.

Att en så stor del av skattetrycket i praktiken har dolts för allmänheten representerar ett demokratiskt underskott. Det är viktigt att väljarna känner till den faktiska skattenivån så att de kan bedöma om den är rätt satt eller inte, samt så att de kan kräva valuta för pengarna i termer av offentliga tjänster.

53 Tino Sanandaji och Björn Wallace, "Fiscal Illusion and Fiscal Obfuscation, An Empirical Study of Tax Perception in Sweden", magisteruppsats i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm, 2003.

54 Tommy Björk, Björn Lindgren, Ari Hietasalo, Kajsa Lindell, "Fakta om Löner och arbetstider 2009", Svenskt Näringsliv, 2009.

Det är också viktigt att arbetstagarna känner till den faktiska skattebördan så att de bättre förstår hur höga skatter på arbete leder till att nettolönen efter skatt pressas ned i Sverige jämfört med i omvärlden. En viktig pedagogisk uppgift är därför att upplysa allmänheten om att arbetsgivaravgiften i stor utsträckning just är en dold skatt på arbete. Avgiften kan även omvandlas till en synlig skatt för löntagarna.

Så länge det senare inte har skett så finns det synnerliga skäl att sänkt skatt på arbete genomförs via sänkningar av arbetsgivaravgiften snarare än löneskatten, så att den osynliga delen av skattebördan minskar.

Sedan mitten av 1900-talet har de synliga skatterna varit tämligen oförändrade i Sverige. Anledningen till varför skattetrycket mer än fördubblats är att de osynliga skatterna har ökat kraftigt.

Arbetsgivaravgiften kan i stor utsträckning betraktas som en dold skatt på arbete och är också en av de viktigaste dolda skatterna.

En stor andel av den svenska allmänheten har visat sig underskatta skattetrycket för en vanlig arbetare, med upp till 20 procentenheter. En central anledning är just att många inte är medvetna om att arbetsgivaravgiften utgör en dold skatt på arbete.

Utöver direkt samhällsekonomiska skäl bör arbetsgivaravgiften även sänkas av demokratiska och pedagogiska skäl. Alternativt bör arbetsgivaravgiften omvandlas till en synlig skatt på löntagarna. Därigenom får Sverige ett mer transparent och ärligt skattesystem.

Slutsatser

Inom samtliga sju riksdagspartier drivs idag frågan om sänkt arbetsgivaravgift för att få fart på företagande och jobbskapande. Samtidigt ifrågasätter bland annat finansministern sänkningar med motiveringen att det inte är ett effektivt sätt att få fart på sysselsättningen.

Studier av förändrade arbetsgivaravgifter i olika länder finner generellt sett att sänkta avgifter i stor utsträckning översätts till löneökningar. En del av studierna finner att sänkningarna leder till en ökning av sysselsättningen, medan andra inte gör det.

Föreställningen att sänkt arbetsgivaravgift leder till ökad sysselsättning motsvarande det skapade löneutrymmet kan överdriva skattens effekter på sysselsättningen. Kostnaden för en arbetsgivare att anställa tre personer och betala arbetsgivaravgift kan vara lika hög som att anställa fyra personer utan att betala avgiften, men i praktiken kommer lönenivåerna att ändras i samband med generella sänkningar så att mycket av denna effekt uteblir.

Dock är det andra extremfallet, att arbetsgivaravgiften inte har några som helst effekter, också överdrivet. Att lönerna stiger när arbetsgivaravgiften sänks visar på att avgiften i stor utsträckning är en dold skatt på arbete. Sänkt arbetsgivaravgift motsvarar alltså i stor utsträckning sänkt skatt på arbete.

Precis som sänkt skatt på arbete får också sänkt arbetsgivaravgift påverkan på sysselsättningen. Effekten av sänkta inkomstskatter på sysselsättningen och antal arbetade timmar är ofta långsiktig.

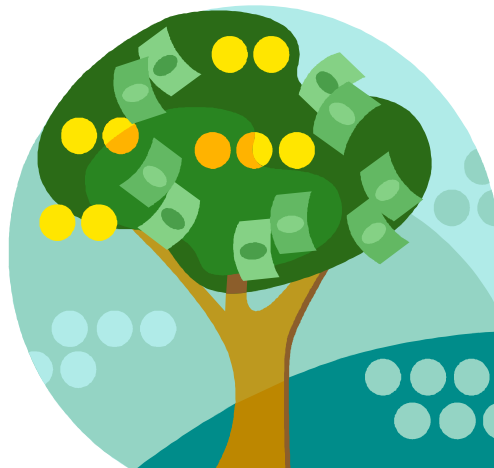
Lägre skatter kan exempelvis leda till att fackföreningar i förhandlingar väljer ökad lön före kortare arbetstid, att inträdet i arbetslivet eller den genomsnittliga pensionsåldern påverkas. Andra svåräta effekter är att förändrade skattesatser leder till förändrade normer för arbete och ökad drivkraft till entreprenörskap.

Att skatterna har långsiktiga effekter förklarar varför studier som jämför olika länder kan visa på en tydlig koppling mellan skattetrycket och sysselsättning, medan dessa effekter är svårare att påvisa i studier över kortare tid i enskilda länder.

I likhet med andra former av skatter så påverkar arbetsgivaravgiften dessutom annat än sysselsättning i form av arbetade timmar. Sänkt avgift skulle exempelvis öka incitamenten till utbildning och karriärutveckling.

Eftersom skatterna i Sverige redan är så pass höga så leder varje extra krona som tas ut i skatt att ytterligare 1-3 kronor förloras i effektivitetsförluster. I det sammanhanget finns goda skäl att sänka marginalskatterna på arbete, vilket en sänkning av arbetsgivaravgiften skulle leda till.

Mellan valet att sänka arbetsgivaravgiften och de synliga skatterna på arbete kan det vara värt att välja de förra. Anledningen är framförallt att arbetsgivaravgiften är en dold skatt på arbete som allmänheten i stort inte känner till påverkar arbetstagarna.

I likhet med jobbskatteavdraget kan sänkt arbetsgivaravgift utformas för att gynna särskilda grupper av arbetare, men även företagare. Sänkningar kan även utformas för att vara generella och därmed påverka skattebördan och marginalskatten för samtliga yrkesaktiva.

Antagandet att sänkt arbetsgivaravgift översätts i löneökningar, vilket gör att sänkningen kan ses som reduktion av skatten på arbete, bygger samtidigt på antagandet om fria arbetsmarknader. I Sverige finns dock institutionella hinder i arbetsmarknaden, inte minst i form av mycket höga effektiva minimilöner.

En sänkning av arbetsgivaravgiften kan i Sverige vara ett extra kraftfullt verktyg för att skapa jobb då det är sannolikt att de effektiva minimilönerna inte ökar i samma utsträckning som avgiften sänks. Därmed kommer det bli billigare att anställa personer vars lön ligger kring, eller strax under, minimilönen. Detta skulle kunna få en stark effekt på sysselsättningen och leda till en övergång för många från bidrag till arbete.

Arbetsgivaravgiften kan dessutom sänkas under en lågkonjunktur. Som bland annat den kända ekonomen John Maynard Keynes noterade redan 1942 så skulle detta vara ett ovanligt effektivt sätt att stimulera ekonomin och driva upp efterfrågan på arbete. Till skillnad mot många andra beslut om stimulansåtgärder skulle nämligen sänkningar kunna få effekt närmast omedelbart, alltså när de behövs som mest.

Dessutom skulle en sänkning av avgiften under en nedgång inte motsvaras av krav på löneökningar och därmed tydligt förbättra företagets ekonomi samt driva upp efterfrågan på arbetskraft. Krav på löneökningar skulle först komma på lite längre sikt och då skulle reformen i större utsträckning motsvara en sänkning av skatten på arbete.

En sänkning av den del av arbetsgivaravgiften som betalas in av företagarna själva, egenavgiften, har visats öka sysselsättningen genom att öka egenföretagandet. Det är en viktig aspekt att ta i beaktande, då egenföretagare spelar en synnerligen viktig del i ekonomin genom att skapa arbetstillfällen för såväl sig själva som andra.

En aspekt som alltför sällan tas upp i svensk debatt är att sänka skatter på företagande inte bara stimulerar till företagande, utan dessutom stimulerar företagare att anställa andra.

Det finns sammanfattningsvis gott om skäl att sänka arbetsgivaravgiften inklusive egenavgiften för att öka skattebasen, stimulera jobbskapande och uppmuntra till företagande.

Referenser rapporter/forskning

Anderson, Patricia och Bruce Meyer (2000). "[The effects of the unemployment insurance payroll tax on wages, employment, claims and denials](#)," *Journal of Public Economics*, vol. 78(1-2), 81-106.

Benmarker, Helge, Erik Mellander och Björn Öckert (2009). "Do regional payroll tax reductions boost employment?" *Labour Economics*, vol. 16, issue 5, 480-489 .

Björk Tommy, Björn Lindgren, Ari Hietasalo, Kajsa Lindell (2009). "Fakta om Löner och arbetstider 2009", Svenskt Näringsliv.

Bohm, Peter och Hans Lind (1993). "Policy evaluation quality: A quasi-experimental study of regional employment subsidies in Sweden" *Regional Science and Urban Economics*, Vol. 23, 51-65.

Carroll, Robert, Douglas Holtz-Eakin, Mark Rider och Harvey S. Rosen. (2000). "Income Taxes And Entrepreneurs' Use Of Labor," *Journal of Labor Economics*, v18(2), 324-351.

De Santis, Roberto och Claudio Vicarelli (2007). "The Determinants of FDI Inflows in Europe: The Role of the Institutional Context and Italy's Relative Position", *Rivista di Politica Economica SIPI-Confindustria*, Rome.

Di Matteo, Livio och Michael Shannon (1995). "Payroll Taxation in Canada: An Overview", *Canadian Business Economics* 3, 5-22.

Du Rietz, Gunnar (2008). "Selektiva sänkningar av arbetsgivaravgifterna" Underlag till Globaliseringsrådets skattegrupp, utbildningsdepartementet.

Emmanuel Saez, Joel B. Slemrod och Seth H. Giertz (2009). "The Elasticity of Taxable Income with Respect to Marginal Tax Rates: A Critical Review" NBER Working Papers 15012.

Ericson Peter och Johan Fall (2006). "Tax Policy and Labour Market", discussion paper, Svenska Nätverket för Europaforskning i ekonomi.

Gentry, William och Glenn Hubbard, (2000). "[Tax Policy and Entrepreneurial Entry](#)," *American Economic Review*, vol. 90(2), 283-287.

Goos, Maarten och Jozef Konings, (2007). "The Impact of Payroll Tax Reductions on Employment and Wages: A Natural Experiment Using Firm Level Data," LICOS Discussion Papers 17807.

Gruber, Jonathan (1997). "Tax Incidence of Payroll-taxation: Evidence from Chile" *Journal of Labour Economics*, 15(3), 72-101.

Hansson, Åsa (2006). "Hur påverkar en skatt på arbete utbudet och efterfrågan av arbetskraft?", Svenskt Näringsliv.

- Hansson, Åsa (2007). "Taxpayers' responsiveness to tax rate changes and implications for the cost of taxation in Sweden," *International Tax and Public Finance*, vol. 14(5), 563-582.
- Hansson, Åsa, (2008). "Income taxes and the probability to become self-employed: The case of Sweden," Ratio Working Papers 122
- Hansson, Åsa (2009). "Vad kostar beskattning – analys av den samhällsekonomiska kostnaden av beskattning", Svenskt Näringsliv.
- Heckman, James, (1993). "What Has Been Learned about Labor Supply in the Past Twenty Years?" *American Economic Review*, vol. 83(2), 116-21.
- Holmlund, Bertil (1983). "Payroll Taxes and Wage Inflation: The Swedish Experience" *Scandinavian Journal of Economics*, 85, (1), 1-15.
- Holmlund, Bertil och Martin Söderström (2007). "Estimating dynamic income responses to tax reforms: Swedish evidence," Working Paper Series 2008:28, IFAU.
- Jakobsson, Ulf, Jan Herin och Anders Rydeman (2006). "Ge de arbetslösa en chans! Halvera arbetsgivaravgifterna så skapas minst 150 000 nya jobb", Den Nya Valfärden.
- Johansen, Frode och Tor Jacob Klette (1998). "Wage and employment effects of payroll taxes and investment subsidies". Dept. of Economics, University of Oslo, memo.
- Korkeamäki, Ossi och Roope Uusitalo (2008) "Employment and wage effects of a payroll-tax cut – evidence from a regional experiment", VATT discussion paper 443.
- Kreicbergs, Johan (2009). "Rödgrön företagarpolitik i praktiken", Svenskt Näringsliv.
- Kugler Adriana och Maurice Kugler (2002). "Effects of Payroll Taxes on Employment and Wages: Evidence from the Columbian Social Security Reform", SCID Working Paper 34.
- Ljunge, Martin och Kelly Ragan (2007). Labor Supply and the Tax Reform of the Century, working paper, Handelshögskolan i Stockholm.
- Murphy, Kevin (2007). "The impact of unemployment insurance taxes on wages". *Labour Economics* 14, 457–484.
- Nicoletti, Giuseppe och Stefano Scarpetta (2001). "Interactions between Product and Labour Market Regulations: Do They Affect Employment? Evidence from OECD countries", presenterad vid Banco de Portugal konferensen i Labour Market Institutions and Economic Outcomes vid Cascais, 3-4 juni 2001.

Nickell, Stephen (2004). "Employment and Taxes", CEP Discussion Papers dp0634, Centre for Economic Performance, London School of Economics.

OECD databas (2009). Data kring skatter och arbetade timmar i olika länder för åren 1970-2007, använd i egna beräkningar.

OECD databas 2009, "OECD Revenue Statistics 2008", OECD.

Ohanian, Lee, Andrea Raffo och Richard Rogerson (2008). "Long-term changes in labor supply and taxes: Evidence from OECD countries, 1956-2004," *Journal of Monetary Economics*, vol. 55(8), 1353-1362.

Pencavel, John, (1987). "Labor supply of men: A survey," *Handbook of Labor Economics*, i: Orley. Ashenfelter och Richard. Layard (red.), *Handbook of Labor Economics*, edition 1, volume 1, chapter 1, 3-102.

Pissarides, Christopher (1998). "The impact of employment tax cuts on unemployment and wages; The role of unemployment benefits and tax structure," *European Economic Review*, Elsevier, vol. 42(1), 155-183.

Rabe, Gunnar (2008), "Skattelagstiftning – skatter och andra författningar som de lyder den 1 juli 2008", Nordstedts Juridik.

Riksrevisionen (2008). "Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris?", RiR 2008:16, Riksrevisionen, Stockholm.

Rogerson, Richard (2009). "Market Work, Home Work, and Taxes: A Cross-Country Analysis," *Review of International Economics*, vol. 17(3), 588-601, 08.

Sanandaji, Tino och Björn Wallace (2003). "Fiscal Illusion and Fiscal Obfuscation, An Empirical Study of Tax Perception in Sweden", magisteruppsats i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm.

Saco (2006). "Mellan golv och tak - avgifterna på arbete".

Scarpetta, Stefano (1996). "Assessing the Role of labour Market Policies and Institutional Settings on Unemployment: A Cross-Country Study", *OECD Economic Studies*. S26:43-98

Skedinger, Per (2007). "The Design and Effects of Collectively Agreed Minimum Wages. Evidence from Sweden", IFN Working Paper No. 700.

Skop (2009). "Rapport till Den Nya Valfärden om halverad arbetsgivaravgift".

Stabile, Mark (2004). "Payroll Taxes and the Decision to be Self-Employed," *Asia-Pacific Financial Markets*, vol. 11(1), 31-53.

Stenkula, Mikael (2009). "Taxation and Entrepreneurship in a Welfare State", IFN Working Paper No. 800.

Övriga referenser

Aftonbladet, "Här är sossarnas skuggbudget", 2008-10-07.

Dagens Industri, "Borg nobbar Maud Olofssons sänkta arbetsgivaravgifter", 2009-09-21.

Dagens Nyheter, "Reinfeldt vill skrota arbetsgivaravgifter för unga", 2006-08-12.

Dagens Nyheter, "Lägre arbetsgivaravgift för unga", 2008-03-19.

Dagens Nyheter, "Centern vill sänka arbetsgivaravgifterna", 2009-08-13.

Ekonomifakta.se, "Synliga och osynliga skatter", data inhämtades 2009-11-28.

Ekonomifakta.se, "Varifrån kommer skatterna?", data inhämtades 2009-11-28.

Finansdepartementet, Statsrådsberedningen, Näringsdepartementet, Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet, pressmeddelande: "Satsningar på 16 miljarder kronor för företagande, regelförenklingar och konkurrens", 2008-09-08.

Motion till Sveriges Riksdag "Motion 2008/09:Sf333 Arbetsgivaravgifter för mindre företag", 2008-10-02.

Privata Affärer, "Årets viktigaste nyheter för alla småföretagare", 2008-01-05.

Skatteverket, "Belopp och procent – inkomstår 2009/taxeringsår 2010".

Skatteverket, "Fakta för arbetsgivare och företag om datum, belopp och procentsatser 2010", 2009.

Svenska Dagbladet, "Höga skatter stoppar nya företag", 2009-11-28.

Thinkmarkets, blogg drivet av ekonomer vid New York University
<http://thinkmarkets.wordpress.com/2009/02/06/keynes-supported-payroll-tax-reductions/>. Inlägget fanns kvar när denna rapport författare kontrollerade detta 2010-01-01.